

lægning af Vand-, Gas- og Spildevandsledningerne.

Paa den sydlige Del af Øen findes Laboratoriet, hvis Bygninger ligge i mindst 120 Alens Afstand fra de nærmeste nye Bygninger, og som vil blive omgivet af en solid træbeplantet Jordvold af ca. 20 Fods Højde paa de Steder, der vende mod disse. Dette maa betragtes som en fuldt betryggende Foranstaltning, da der altid arbejdes med saa smaa Beholdninger i Laboratoriet, at en Sprængning, dersom en saadan ved et Uheld skulde indtræffe, kun vil medføre lokal Skade.

Paa den Del af Øen, der bebygges, findes et lille Patronmagasin, som det bliver nødvendigt at nedrive. Bekostningen til Genopførelsen heraf er medtaget i Overslaget, men Pladsen er ikke endelig fastsat. Endvidere findes her nogle Transportbaadskure, som for Tiden benyttes til Oplag af forskelligt Gods. Disse maa nedrives, men ere ikke tænkte erstattede.

For at lette Forbindelsen mellem Byen og de nye Søværnsboliger findes der udford den nye Indgang til Værftet en Anlægsplads for Færger, og lidt sydligere er der anlagt et Torv, der vil være tilstrækkeligt stort til Holdeplads for Vogne. Ved Siden af Torvet findes en ubebygget Plads, paa hvilken der ved privat Initiativ vil kunne opføres en Bygning med Butikker. Da alle Beboerne, hvad enten de skulle til Byen eller til Værftet, komme her forbi, vil det blive den heldigste Beliggenhed for en saadan Bygning saavel for de handlende, som leje Butikkerne, som for Beboerne.

Arealet, der afspærres fra Orlogsværftet, udgør, naar den udfyldte Kanal og Laboratoriet medregnes, ca. 300,000 Kvadratalen eller ca. 21 $\frac{1}{2}$ Tdr. Land.

Forinden Bebyggelsen paabegyndes, er det imidlertid som foran angivet nødvendigt at gøre Øen skikket til Bebyggelse. Grunden er ved et betydeligt Antal Boringer blevet undersøgt, og det fremgaar af disse Undersøgelser, at den i ældre Tid anvendte Fyld har været af en meget daarlig Beskaffenhed. Den maa derfor fjernes paa hele det Areal, hvor Bebyggelsen skal finde Sted; og i Stedet for maa der indbringes ny ren Sandfyld; men for at sikre denne Fyld mod Udskridning maa den paa alle Sider have en fast Begrænsning, og det er derfor ogsaa af denne Grund ønskeligt at tilfylde Kanalen. Denne Grundforbedring kræver vel et betydeligt Arbejde, men efter de Erfaringer, som haves fra andre store Opfyldningsarbejder, der ere foretagne herhjemme i de senere Aar, saasom ved

Middelgrundsfortet og ved Godsbanegaarden, vil den med Nutidens fortrinlige tekniske Hjælpemidler ikke være uoverkommelig, og Bekostningen vil ikke blive for stor i Forhold til det betydelige Areal, som indvindes, og til at det opnaas, at Bygningerne komme til at hvile paa et solidt og i sanitær Henseende fuldt betryggende Underlag. Den øverst liggende Fyld, der er af god Beskaffenhed og anvendelig til Havejord, er det Meningen først at bortgrave og midlertidig oplagre paa disponible Pladser i Nærheden for senere at planere paa de ubebyggede Arealer.

Som det vil vides, er den bedste Form for Arbejderboliger det lille, fritliggende, af et Stykke Have omgivne og til Bolig for 1 Familie bestemte Hus, som efterhaanden paa lempelige Vilkaar kan blive Beboerens Ejendom. Men dette ideale Maal kan kun sjældent naas, hovedsagelig af økonomiske Grunde, og navnlig ikke, hvor Boligerne skulle opføres i eller i Nærheden af en stor By, hvor Grundene ere meget dyre. Spørgsmaalet om Overgang til Selveje kan ifølge Forholdenes Natur ikke komme frem her, og man har ogsaa maattet tage Afstand fra den mest ønskelige Type. Med Hensyn til Bygningsformen har det saaledes været nødvendigt at resignere betydeligt, thi det lille, fritliggende Hus kræver — naar der skal skaffes Plads til det samme Antal Beboere — megen Plads og er dyrere at opføre, end naar Sammenbygning kan finde Sted. Det er derfor nøje overvejet, i hvor høj en Grad det efter Omstændighederne kan anses for rigtigt at gennemføre en saadan Sammenbygning, og man har forment at kunne anbefale en Form, hvorefter de paagældende Huse ere sammenbyggede, mest som femdobbelte Huse; men alle disse ere hvert for sig lagte frit paa Grundstykket saaledes, at alle Façader ere rigeligt udsatte for Luft og Solpaavirkning.

Man har valgt at indrette Boligerne i 3 Beboelseslag. Erfaringen viser, at Arbejderboliger i Etagehuse kunne indrettes med en høj Grad af Fuldkommenhed, saa at de nærlig komme til at byde de samme Fordele, som udmærke den lille Familiebolig.

Ved den her foreslaaede Bygningsform er hovedsagelig opnaaet den Fordel, at det frie Areal og Afstanden mellem de enkelte Bygninger bliver af en passende Størrelse, og at Muligheden for en Udvidelse af Bebyggelsen ikke er udelukket.

De enkelte Boliger ere indlagte saaledes i Planerne, at Fællesskab undgaas i